

Du kan gjøre en forskjell!

– Selg dine kjemikalier forsvarlig

POLITIET
KRIPOS

Produkter du selger kan inneholde kjemikalier som kan misbrukes til kriminelle formål. Terrorister kan for eksempel benytte disse produktene til å lage hjemmelagde bomber. Årvåkenhet hos forhandlere viser seg å være avgjørende for at myndighetene skal kunne oppdage og stoppe slik aktivitet.

Informasjonen i denne brosjyren har som mål å hjelpe deg å forhindre alvorlig kriminalitet, samt overholde dine lovpålagte plikter.

RAPPORTERINGSPLIKT

Et av kravene i forskrift om utgangsstoffer for eksplosiver er at mistenkelige transaksjoner eller forsøk på slike, tyveri eller betydelig svinn av produkter som inneholder følgende kjemikalier skal rapporteres til KRIPOS:

KJEMIKALIE	KAN FINNES I
Hydrogenperoksid	Blekemidler, hårblekemidler, desinfiseringsvæske, rengjøringsmidler
Nitrometan	Drivstoff for visse motortyper
Salpetersyre	Etsemidler, metallbehandling
Natriumklorat, kaliumklorat, natriumperklorat og kaliumperklorat	Pyrotekniske artikler
Ammoniumnitrat	Gjødsel, isposer
Aceton	Neglelakkfjerner, løsningsmidler
Heksamin	Fast brensel for campingutstyr og modelldampmaskiner
Sovelsyre	Avløpsrens, syre til bilbatterier (som separat vare), bassengrens
Kaliumnitrat, natriumnitrat og kalsiumnitrat	Gjødsel, sanitærvæsker, konserveringmiddel til mat (som separat vare)
Kalsiumammoniumnitrat og magnesiumnitrat-heksahydrat	Gjødsel
Magnesiumpulver og aluminiumpulver	Legeringer (for eksempel magnalium), maling og pigmenter

HVORDAN IDENTIFISERER DU AKTUELLE PRODUKTER?

Følgende fremgangsmåte kan hjelpe deg å selge kjemikalier forsvarlig og oppfylle dine lovpålagte plikter:

1. Sjekk om dine produkter inneholder noen de nevnte kjemikaliene. Produktets innhold finnes vanligvis på etiketten, i sikkerhetsdatabladet eller i annen produktinformasjon. Kontakt din leverandør hvis du ikke finner slik informasjon.
2. Identifiser aktuelle produkter. Produkter er berørt hvis et av de nevnte kjemikaliene enten:
 - inngår som eneste ingrediensen eller er den primære ingrediensen;
 - inngår i en enkel blanding, typisk med mindre enn fem ingredienser.Produkter som inneholder under 1 % av et av de nevnte kjemikaliene utgjør normalt ingen bekymring.
3. Informer dine ansatte om hvilke produkter som er berørte, hva de skal følge med på og hvordan de skal rapportere. Sammen med denne brosjyren finner du en plakat som du kan fylle ut slik at ditt salgspersonale kan kjenne igjen og huske de berørte produktene. Gå gjennom ditt produktsortiment jevnlig for å sikre at informasjonen er oppdatert.

4. Oppbevar produktene slik at de enkelt kan holdes under oppsikt av dine ansatte, f.eks. nær salgsdisken, eller om det går, bak denne. Merk at det er krav til hvordan flere av de nevnte kjemikaliene skal oppbevares, også på utsalgssted. Les mer om dette på www.dsb.no.

HVORDAN OPPDAGE EN MISTENKELIG TRANSAKSJON?

En mistenkelig transaksjon er en transaksjon, eller forsøk på transaksjon, hvor det er grunn til å tro at produktet kan bli misbrukt. Om en transaksjon er mistenkelig må vurderes fra sak til sak, blant annet basert på kundens oppførsel. Omstendigheter som kan indikere mistenkelig oppførsel er for eksempel når en kunde:

- Virker nervøs, unngår spørsmål eller ikke er en «vanlig» type kunde.
- Prøver å kjøpe en uvanlig mengde av et produkt eller uvanlige kombinasjoner av produkter.
- Ikke er kjent med vanlig bruk av produktet, heller ikke med hvordan det skal håndteres.
- Ikke er villig til å dele hva produktet skal brukes til.

- Avviser å bruke alternative produkter eller produkter med en lavere konsentrasjon (som er egnet for oppgitt bruk).
- Insisterer på å betale med kontanter, særlig store beløp.
- Ikke er villig til å vise legitimasjon eller oppgi bostedsadresse på forespørsel.
- Ber om emballerings- eller leveringsmetoder som avviker fra det som er normalt, anbefalt eller forventet.

HVA GJØR DU VED MISTANKE?

Hvis en transaksjon eller forsøk på en transaksjon virker mistenkelig, eller hvis du oppdager tyveri eller betydelig svinn, skal det rapporteres til KRIPOS på 23 20 80 10 eller www.tips.kripos.no:

Noter så mange detaljer som mulig om kunden og transaksjonen, f.eks.:

- Høyde, kroppsbygning, frisyre og hårfarge, skjeeggvekst osv.
- Tatoveringer, piercinger, arr, briller og/eller andre spesielle kjennetegn.
- Registreringsnummer, merke og modell på evt. kjøretøy.
- Kjøpstidspunkt, produkter og mengder.

Spar alle kvitteringer, personopplysninger og bilder fra overvåkingskamera samt alle dokumenter som kunden har berørt for undersøkelse av fingeravtrykk.

Rapporter til KRIPOS innen 24 timer, selv om transaksjonen ikke ble gjennomført.

Du har rett til å avvise en transaksjon.

KONTAKTPUNKT FOR RAPPORTERING

Kontaktpunktet i Norge er KRIPOS.

Ring **23 20 80 10** eller send inn tips via www.tips.kripos.no for å rapportere dine observasjoner.

ANNEN NYTTIG INFORMASJON

Utgangsstoffer for eksplosiver har vært regulert i Norge siden 2015. Hovedmålet med reguleringen er å hindre at kjemikaliene havner i feil hender og misbrukes til kriminelle handlinger (terror). Gjeldende forskrift finnes på www.dsb.no. Følgende krav er sentrale i tillegg til rapporteringsplikten:

- Hindre at kjemikaliene kommer på avveie eller havner i urette hender.
- Følgende utgangsstoffer for eksplosiver eller blandinger hvor disse inngår over angitte konsentrasjonsgrenser, **skal ikke selges til medlem av almenheten (som privatpersoner eller andre uten yrkesmessig behov):**

Hydrogenperoksid over 12 vektprosent.

Nitrometan over 16 vektprosent (ca. 12 volumprosent).

Salpetersyre over 3 vektprosent.

Sovelsyre over 15 vektprosent.

Kaliumklorat over 40 vektprosent.

Kaliumperklorat over 40 vektprosent.

Natriumklorat over 40 vektprosent.

Natriumperklorat over 40 vektprosent.

Ammoniumnitrat med over 16 vektprosent nitrogen fra ammoniumnitrat.

- Krav til oversikt over kjøp og salg.
- Legitimasjonskrav.
- Informasjonsplikt til neste ledd i handelskjeden.
- Krav til oppbevaring, også på utsalgssted.
- Rutiner for og oversikt over hvem som har adgang til lager.

Listen over er ikke uttømmende, se forskriften på www.dsb.no.

Merk at politiet ikke kan gi tillatelse til at medlem av almenheten (som privatpersoner eller andre uten yrkesmessig behov) kan få tilgang til de opplistede kjemikaliene over de angitte konsentrasjonsgrensene.

Tillatelse gitt privatpersoner fra utenlandske myndigheter gjelder ikke i Norge.

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap**

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Telefon 33 41 25 00

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

Desember 2022

 /DSBNorge

 @dsb_no

 dsb_norge

 dsbnorge

POLITIET
KRIPOS

dsb Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap

